

NÉPNÉVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre frt 3.—. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 3 krajczár (6 fillér) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... frt 16.— negyed oldal ... frt 4.— fel oldal ... » 8.— nyolczad oldal » 2.—

A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A kath. tanítók országos bizottságának gyűlése előtt.

Ülésre hívta össze a magyar katolikus tanítók egyetemének képviselőit a bizottság elnöksége. Jól esik lelkünknek, hogy e hírt olvasóinkkal tudathatjuk; mert valahányszor e bizottságról és a kebelében működő katolikus tanács működéséről hallatunk, szinte magunk előtt látjuk a hithű, az igazán magyar szellemben tevékenykedő tanítói gárdát, lelkesült arccal és halljuk, a mint fősóhaját s e sóhaj az elnyomott, a lenézett, az elutasított hű napszámos föllegzése, miután azt látja és tapasztalja, hogy most már elérkezett az idő, a midőn együttes erővel kivívhatja, megtarthatja és megerősítheti ősi helyét azon munkás-csoport között, a melynek ez a tisztas neve: *magyar néptanítóság*.

Szívünk öröme nagy, valahányszor egy-egy újabb ülés sikerei által előbbre látjuk jutni bizottságunk ügyét.

A múlt évi közgyűlés fontos volt azért, mert annak képezte föladatát, a bizottság szabályzatának elkészítése; az augusztus 25-ére összehívott ülésünk jelentősége pedig abban van, hogy most elsöbben tárgyal, tanácskozik a szabályzatokban megállapított föladatok köréből merített tettek fölött. Engem éltet a remény, hogy a bizottság a tényleges munkálkodás ezen kezdetén már beigazolja azt, hogy küldetése magaslatán áll és méltó a milleniumi kongresszushoz, mely a bizottság eszményének testet adott. De éltet a remény abban is, hogy tanácskozásainak eredménye pedagógiai értékében úgy az egyháza, mint a hazára nézve nem lesz kevesebb jelentőségű a kongresszus tanácskozásainak sikerénél, a melyről a bizottság atyja, éltetője és lelkje, Hornig báró ő nagyméltósága, a védnök-elnök, múlt évi beszédében azt mondotta, hogy mind egy-egy sziklakövei ama védőbástyának, melyen belül az igaz hitet, a megbízható, az

önzetlen hazafiságot hirdető apostolok nem fogyó lelkesedéssel munkálkodnak. Legyenek ez üléseinknek is sok-sok ily értékű és jelentőségű sikerei.

Adjá Isten!

A katolikus tanítók segélyalapja.

Reflexiók.

Bárha a multban a háromszáz forintot sem mindenütt megütő tanítói javadalmazások a legutóbbi években kivált az államsegély révén négyszáz forintra emelkedtek is; bárha az ötödéves korpótlék tanítóink nagyobb részénél ötven forinttal enyhíti is meg a megélhetéssel járó gondok terheit; tagadhatlan igaz, még mindig messze, talán nagyon is messze áll oly javadalmazás élvezetétől, melyet a tanító hivatása, munkásságának becsé, társadalmi állása annál jogosabban megkövetel, minél nyilvánvalóbb, hogy a tanító tényleg oly nemzetmívelődési tényező, kinek egyéni becsé, munkájának értéke annál kihatóbb, annál magasabb és bensőbb, minél inkább meg van öve a tépelődést, a keserűséget és elkedvetlenedést szülő anyagi nyomortól.

Bárha azt is bizton állithatom, hogy a tanítói fizetések sokoldalulag indokolva már a közel jövőben a minimális 500 forint alapfizetést fogják elérni, a magam részéről a mai kor által teremtett társadalmi helyzettel és a drágasági viszonyokkal szemben, még mindig keveselem azt és így teljesen indokoltnak tartom azon buzgó törekvéseket, melyek a tanítóknak családtagjai iránt tartozó kötelmekkel járó gondjait iparkodnak apasztani.

Ezen törekvések szolgálatában azon intézmények vannak, melyek az önszegélyezés alapelvein indulva ki, létesültek. Ilyen a már korábban alakult «Eötvös» és az 1884-ik évben alapított országos katolikus tanítói segélyalap. Tehát nagyon téves azon hiedelem, hogy oly alap, mely az önszegélyezést tüzte ki czélul, nem léteznék. Igen

7-ig Révész
endők. —

llomás fire-
forint, tan-
Képesített
a tanítói
si bizonyít-
móshoz kül-

e okleveles
ban segéd-
ért kilátás
tüzifa föl-
augusztus
1—2

tanítói állo-
forint köz-
ással java-
etek. Okle-
in Lajos,

stetik. Fize-
zott szoba,
vezetése,
zés.

ni népisko-
Fizetése:
d idejében
Butorozott
kezni tar-
augusztus
ndők.

h. kántor-
avadalma:
jövendelme
204 forint.
152 forint.
anköteles:
p. Nagy-
elnökhöz.

«Gyász-
nél Torna-
1—2

45 frtért
Pöstyén.

REK

s.

s. és kir.
árakon

át

a többi
Olasz-

ve.

is létezik, csak hogy fájdalom, a tanítói fizetések fölemelésével szemben a tanítók részéről legkevésbé sem indokolt pártolás hiányában oly szerény állapotban, mi vajmi kevéssé igazolja azt, hogy a tanítók nagy összességében valóban el az együvé tartozandóság érzete, a mely azt a jelszót követi: «egy mindnyajunkért és mindnyajan egyért». Pedig hát edes jó Istenem, ezen elvnek követése semmi egyébbe nem kerül, mint a fölemelt fizetes többletének egy csekély hányadából, melyet ha előbb sokszor volt is kénytelen nélkülözni, de ma elvégre mégis csak egyszer. S ezen egyszeri áldozatra sem képes reá szánni magát a tanító? Nem hiszem. Ha mégis úgy van, nincs más mód hátra, mint oly megadóztatásnak, illetve megadóztatási módozatnak vetni meg alapját, mely alól senki sem térhet ki. Ezt parancsolja azon gondoskodás, melylyel minden egyes tanerő, bárki legyen is az, először tartozik önmagának, másodsorban családjának, harmadsorban pedig kartársának s mind a háromban együtt azon az általa is mindenütt igényként hirdetett humanizmus alapelveinek: «segíts magadon, az Isten is megsegít».

Es ne feledjük, uraim, hogy mi mint népnevelők a szív emberei, a kedélyképzés mesterei vagyunk, szabad-e tehát kitérniünk oly intézménynek támogatása elől, mely a mi ügyünket, a mi jövőnket szolgálja; s nem-e karakterice fölemelőbb, ha mi önmagunk és nem mások által segélyezettünk? Szabad-e szegénységi bizonyítványt kiállítani emberbaráti érzésünkről? Még akkor sem, ha nem önmagunkról, kartársainkról és családtagjainkról van szó! Így kell érezni s annak a tudatában kell elni minden tanítónak, máskülönbben panaszott sorsa szájalomra nem érdemes.

Minek tehát egy újabb segélyalap, mikor még az az egy is, mely pedig húszezer forint alaptőkével indult meg, a mi közönyünk folytán nem tud teljesen kiépülni. Vagy tán olyan ön-segélyző alapot akarunk létesíteni, mely velünk szemben kölcsön-üzletet köt? Egy csepp kifogásom sines ellene, annál kevésbé, miután majd minden egyesület alapszabálvaiban van ehhez hasonló rendelkezés és a rendelkezésre összegyűjtött tőke. Tehát az eszme nem új, evekkel ezelőtt Lehoczky sem találta annak. Tekintve azonban azt a célt, melyet szolgál, a magam részéről azt tartanám, hogy a már meglevő segélyalap keretében kellene azt koncentrikusan beilleszteni, mely *céltöbblet* kapcsán *díjtöbblet*re is köteleztetnénk, így tevéen lehetővé, hogy magunk részére egy oly hitelféle szövetezetet is létesitenék, melynek jövedelme, mondjuk a tagok elhalálózása esetén, rögtöni segélyt nyújtana az elhalt hozzátartozóinak. És őszintén szólva, más alakban határozottan ellene kellene lennem, mert másutt és egyéb garanciát nem találok az évek óta tapasztalt, úgy mondjam, esőkönységgel szemben.

Hanem hát, uraim, ha van bennünk önmagunk és kartársaink iránt viseltető mélyebb érzemény,

ha van bennünk a jövőbe vetett gondoskodásra egy kis törekvésünk, sokkal inkább megfelelőbbnek tartanám, hogy ismét csak a segélyalap keretében egy oly állandó alapról gondoskodnánk, melynek évi jövedelméből és külön tagsági járulékaiból magunk rokkantságunk esetén, özvegyeink és árváink a nyugdíj kiegészítéseül állandó segélyben részesülhénk, illetve részesülhének. *Ezen állandó alapra a nagyméltóságú püspöki kar egyetértő magas hozzájárulásával föl lehetne használni mindazon tőkéket, melyek az ötvenes éveken keletkezett kántor-tanítók nyugdíjintézetének alapját képezték, s melyek ma már az országos tanítói nyugdíjintézmény fönnállása után, mint ilyenek a tagok folytonos csökkenése folytán kevésbé felelnek meg a kitűzött célnak. Ezeket a tőkéket kellene, úgy mondjam, egy kalap alá vonni s ledönteni minden válaszfalat az egyházmegyei tanítóság között s körülbelül, de mathematikai pontossággal kiszámított kulcs szerint, a tőke rendeltetésének megfelelőleg, oly tervezetet megállapítani, a minő pl. Veszprém-egyházmegyében van, hol a régi nyugdíjalapból Gondviselés ezimén a rokkantakat, özvegyeket és árvákat állandóan gyámolító segélyalap lett, természetesen új tervezettel.*

Magától értetődik, ez maga után vonná a központi irodának oly kezelő-zemélyzettel való föllállításának szükségességét, a mely egyházi ellenőrzés alatt, az ügyvitelt végezné, bár a tőke, már t. i. a régiebb, megmaradna az illetékes egyházmegye kezelése alatt, de az új föltétlenül egy helyen kezeltetnék, mint az országos segélyalap tőkéje.

Befejezésül még csak annyit, hogy illetékes helyről van értesülesem, a mely szerint az eszmével komolyan foglalkoznak és a tanítóknak egyetemleges tárgyalásánál, több mint valószínű, az eszme a nagyméltóságú püspöki kar magas hozzájárulásával a megvalósuláshoz juthat; csak az a kérdés: van-e bennünk úgyszeret s e mellett egyéniségünkben fekvő garanciája az elvállalt kötelezettségek pontos teljesítésére? Ha van, a mit a magyar katolikus tanítóság összességétől nem kétek, akkor ismét egy nagy tehertől, egy nagy aggodalamtól mentettük meg jelenünket, hogy megédesítsük jövőnket.

Esztergom.

Bertalan Vincze.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Meghívó. A kath. tanítók országos bizottsága f. évi augusztus hónapnak 25-én Budapesten közgyűlést tart, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

A gyűlés sorrendje: I. Augusztus 24. napján d. u. 5 órakor előértekezlet a központi papnevelő-intézet dísztermében. II. Augusztus 25. napján d. e. 9 órakor az egyetemi templomban báró Hornig Károly, védnök-elnök úr ő nagyméltósága Veni Sancte-val összekötött szentmisét végez, melyen a gyűlés tagjai megjelennek. III. A mondott szentmise után a gyűlés a nevezett intézett dísztermében a következő tárgysorozattal tartatik meg:

a) A bizottság elnöke hódolattal üdvözi a nagyméltóságú magyar püspöki kart képviselő báró Hornig Károly védnököt, a nagyméltóságát. b) Elnöki megnyitó. c) Titkári és pénztárosi jelentések. d) A kath. tanítók egyesületéhez megvitátás végett küldött és a tanítóegyesületektől hozzászólásaikkal érlelt tételek fölött hozandó határozatokhoz a kijelölt előadók ezen sorrendben indíták meg a vitát: 1. A tanítóképző-intézetek tervéről. Előadó: Ember Károly. 2. A polgári iskolák reformja. Előadó: Breznay Imre. 3. A kath. tanítók és kántortanítók nyugdíjszerűelmei. Előadó: Erdődi János. 4. a) A népiszkolai záró vizsgálatok mai rendszerének reformálása időszerű-e? b) ha igen, mily alapelvek szerint volna a reformmalandók e vizsgálatok? Előadó: Dreisziger Ferenc. 5. A háztartástani iskolák. Előadó: Szőke Sándor. 6. A magyar közgazdasági életet újabbban veszélyeztető szociálisztikus törekvésekkel szemben milyen munkát, magatartást várhat a magyar kath. tanítótl az Egyház? Előadó: Szőke Sándor. e) A tanügyi tanács előterjesztése a kilencszázados jubileum megünneplése tárgyában. f) Indítványok tárgyalása, melyeket a közgyűlés előtt legalább nyolcz nappal jelentettek be az elnökségnek. g) A gyűlés bezárása.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítógyűlés. A nagy-marosi róm. kath. tanítói kör ez évi közgyűlését június 22-én Nagy-Maroson tartotta meg. A szep. számmal megjelent tagok és kerületi lelkész urak 8 órakor a plébánia-templomban szentmisére gyűltek össze. Szentmise után a róm. kath. népiskola egyik termében a «Jőjj el Szentlélek!» kezdetű ének elzengésével kezdődött a gyűlés. Dr. *Robitzék Ferenc* kerületi esperes-tanfelügyelő, egyh. elnök megnyitójában szép szavakkal üdvözölte a kör tagjait s beszéde folyamán igen ajánlotta, hogy a beszéd és értelemgyakorlat minden tantárgy tanításánál alkalmaztassék, valamint fölhevta a tanítókat lelkigyakorlatok tartására. — Utánna *Vilesek Gyula* kis-marosi kath. tanító, a kör tanítói elnöke, megnyitójában fölemlíti az orsz. kath. tanítói bizottság által leküldött kérdések fontosságát, valamint örömet fejez ki azon tény fölött, hogy van már a kath. tanítóknak is egy orsz. testülete. Az egyes kérdésekhez az alábbi rezolúciót ajánlotta: I. 1. A tanítóképző tanárok tanítókból választassanak. 2. Minden tanítóképző mellé állíttassék gyakorló iskola. II. A kántori fizetés után is az állam adja a nyugdíjat vagy állíttassék egy orsz. kath. kántori nyugdíjintézet. IV. Csatlakozik a nagy-tapolcsányi róm. kath. tanítói körnek e kérdésre hozott s e b. lap f. évi 21-ik számában közölt határozatához — azon megtöhdással, hogy az állam által nyújtott fizetési és előléphetési előnyök, a mennyire lehetséges, a kath. egyház kebelében előnyüllyoztassanak. Es pedig a kath. tanítók fizetésének beszármazó való átváltoztatása által, továbbá a mennyiben a kath. tanítóság körében előléptetésre alig van lehetőség — a képesebb és szorgalmasabb tanítóknak fötanítói és igazgatói cím adományozása által való kitüntetés, és ezeknek az állomások betöltése alkalmával önzetlen előnyben részesítése által való előbbrejutathatósági mód nyujtassék. Irassék meg a kath. tanítók szolgálati pragmatikája. Nevezessék ki minden ker. esperes-tanfelügyelő mellé köre egyik tehetségesebb tanítója mint szaktanácsos — mondjuk titkár: — úgyszintén az egyházmegyei fötanfelügyelő mellé egy fizetéses tanító, mint másodtanfelügyelő. VI. A záróvizsgák megtartandók, de vizsgá után annak eredménye fölött a kerületi esperes-tanfelügyelő elnöksége mellett és a helybeli plébános, a vizsgá tett tanító, valamint a kerületi tanfelügyelőségi tanítói titkár jelenlétében tanácskozás tartandó. VIII. A gyermekek benső igaz vallásosságra neveltessenek, a tanító ne mulassza el soha az alkalmat, hogy a népet az Istenháza felé terelje, mutassa meg, hogy nem közönyös a vallási dolgok iránt. Tartssanak a tanítók évente lelkigyakorlatokat. — A kör világi elnökének ezen ajánlatai egyhangulag elfogadtattak. — Az elnöki meg-

nyitók után dr. *Eben Mihály*, számboki plébános ír mutatta be előnyösen ismert számológépét, megmagyarázva annak használatát: egyben a számolás tanítását illető némi módszertani utasítással is szolgált. A számológépét a kör előnyösen használhatónak ismerte el, a módszertani utasításokkal azonban nem mindenben értett egyet az előadóval. — Elnök jelenti, hogy a drégelyi és kemenczei kört fölkerzte az egyesülésre, hogy így az alapszabályok értelmében az ipolysági népnevelők egyesülete megalakíttassék s együttes működésük által a kath. népoktatás ügyét előbbre vigyék, azonban mindezeidig választ nem kapott. — A pénztáros számtétele után, a mult évi közgyűlés megbízásából kifolyólag előadják *Szobeczky János* leledei és *Zoller Károly* nagy-marosi kartárs urak a fölötti véleményüket, vajjon előbb tanítassék-e a fejszámolásnál az összeadás vagy levonás, a mint azt *Juhai Antal* ajánlja az ő könyvében. Ez előadásokhoz élénk eszmecsere fűződött, a mely után kimondadt, hogy az összeadás előbb tanítása természetesebb és jobb. Pályadíj kettő tüzetett ki. Egyik: «A kath. tanítókat szolgáló pragmatikája, a katolikus tanítók jogai és kötelességei című munkára». A másik: egy szabadon választandó pedagógiai dolgozatra. Hymnus eléneklése után elnök a gyűlést befejezettnek nyilvánította. A gyűlést követő társaság alkalmával lelkesedéssel éltettek dr. *Walter Gyula* fötanfelügyelő urat, dr. *Robitzék Ferenc* és *Gaibl Sándor* jelenvolt tőt. esperes urakat, valamint tőt. dr. *Eben Mihály* urat, mint vendéget.

VEGYESEK.

Jóteknony érsek. *Császka György*, kalocsai érsek arról értesült, hogy Cservenka bácsmegyei községben iskolahiány van, miért is a nemeslelkű főpap értesítette a hitközséget, hogy saját költségén egy iskolát teljesen felszerelve s tanítói lakot fog a községnek adományozni. A cservenkai községi testület küldöttség útján mond közzönetet a jóteknonyáról híres érseknek.

Fölhívás. A jelen időben égető szükség van a lelki gyakorlatokra. Es hála az isteni Gondviselésnek, napjainkban már gyakrabban olvasunk, veszünk hírt ily szentgyakorlatok tartásáról. Es ebben a pécsi egyházmegye járt elől jó példával, mert immár négy éve meghonosította a tanítói lelkigyakorlatokat. A példa vonzott. Lapunk mult száma közölte a pozsonyi lelkigyakorlatot: más lapok az erdélyit. A mondás tartja: «A kié az iskola, azé a jövő», de úgy is mondhatjuk: «A kié a tanító, azé az iskola». Ha a tanító a hithideg társadalomé, akkor iskolája is azé: ha ellenben a katolikus Egyházé, akkor az iskola az Egyház szellemében tanít és nevel. A világ és Krisztus nagy ellentét. A ki a világnak adja teljesen életét, nem bírja Krisztust. A kath. Egyház tanítói csak Krisztusé lehetnek, ha magasztos hivatásukat lelkiismeretesen akarják szolgálni. Miért, miért van mégis tanító, ki az Egyház iskolájában teljesen a világnak nevel és tanít? Miért félnek a tanítók katolikus voltukat a világ előtt tettekben is bebizonnyítani? Kedves kartársak, ne féljünk a világ gyanujától! Attól félünk, hogy bigottnak, babonásnak, rajongónak gúnyolnak? s azért nem merünk a szerető szívvél váró eszményképünkhöz, Jézushoz lépni, hogy lelkieledelel oltáránál magunkhoz vegyük? É kicsinyes megítélés miatt talán megöszszuk magunkat örök életünkre, biztos üdvünkre s nehéz pályánkra oly nagyon szükséges malasztól és eszközeitől?! Oh nem. Hitét vallja az, ki ily lelkigyakorlatban nyilvánosan részt vesz. Föl társak! föl! hol lelkigyakorlatokat tartanak, siessünk résztvenni azokban. Mert ki volna az a tanító, ki hivatását nem tartja nehéznek? ki nélkülözheti lelkének megújulását a keserves munkára? Izlelje meg egyszer, mily édes a szent magányban nyujtott hit vigasza. Pécsen a püspök ő mltsza oly áldozatot hozott, hogy azon egyházmegyei tanítók, kik résztvesznek a szemmáriumban augusztus 21-dikén délután kezdődő és 25-ig tartandó szentgyakorlatokon, ingyen ellátásban részesülnek, csak azért, hogy anyagi

helyzete miatt ne gátolassék senki az azokon való részvételben s így a magyar egyházunk kilencszázados jubileumára minél többen lelkileg is előkészüljünk. E szentgyakorlatokat egy Jézus-társasági atya fogja vezetni. Jelentkezhetni egyszerű levelezőlapon fötíszit. *Körmendy Károly* papnövelei aligazgató úrnál. *Pécselt* a szemnariumban. *R. J.*, tanító.

Ötven év a tanítói pályán. *Csizmadia Ignác*, somogy-szilli róm. kath. kántor-tanító mult hó 23-án nagy ünnepet ült, mert ekkor töltötte be itteni működésének 40. évét. Erre nagy ünnepen küldöttségileg üdvözöltetett. Erdemeiért teljes elismerésben részesült. Ma már alig van itt néhány öreg ember, ki nem volt az ő tanítványa. Egy nagy generációt nevelt és tanított. A katonás magatartása és natal lelkületű öreg meghatottságában könyözve felelt a hozzá intézett szép beszédre, miszerint: ha újra születnék, ismét tanítóvá lenné. Különös érdemei is vannak a zenei téren, mint zeneszerzőnek. Az iparososztály egy arany irótlól és tintatartóval lepte meg az öreget. Főnyári évi szeptember hó első napjaiban töltendi be tanítókedésének 50-ik évét.

Az angol nevelés jövője. Rosebery lord, a volt miniszterelnök, nagy beszédet tartott Epsomban az angol nevelésről. Anglia iskoláit a legelsőeknek tartja ma is az egész művelt világ, — és mégis meg kell reformálni Rosebery szerint ezt a nevelést. Mindent ki kell hagyni az iskolából, a mi nem azt a főzést szolgálja, hogy a növendékek bölcs és erélyes gyermekek legyenek. Minden más czél mellékes, mert a tudományokat a jól nevelt, bölcs és erélyes ember úgyis megszerezheti iskola nélkül is.

Hallókeszülék a süketnémák számára. Egy stuttgarti lap írja, hogy egy fiatal elektrotechnikus Hollandiában olyan apparátust talált föl, mely visszaadja vagy megszerzi a süketnémáknak a hallóképességet. A vezeték egy villamos-teleppel van összeköttetésben: a két kagylót automatikusan erősíti a fülekhez. Mint írják, a süketnéma még a maga suttogását is képes meghallani ezen keszülék segítségével. Így aztán beszélni is megtanulhatnak a süketnémák, a mennyiben a keszülék útján hallott hangokat utánozzák.

Jötekkönyvezési hangverseny. A kaloecai tanítóképzőintézet volt növendékei (most már nagyrészt bácsmezei tanítók), a kaloecai «Tanítók háza» javára 1890. év augusztus 3-án a főveszélyt helyiségében nagyszabású szépen sikerült hangversenyt rendeztek, a mely a nemes czérra szép összeget jövedelmezett.

Zarandoklat Nagy-Mária-Czellbe. Kisasszony napjára Nagy-Mária-Czellbe zarandoklat indul a budapesti szent Ferenciek belvárosi templomából, folyó évi szeptember hó 5-én reggel. Részt vehetnek benne magyar, német és föl ajku hívek, kiket egy-egy lelkiatya külön csoportban gondoz. A zarandoklat Bécsen át Lilienfeldig vasúttal és onnét gyalog es kocsin történik, úgy mint az előbbi években. A menetrendre, valamint az útköltségekre nyelve bővebb tájékoztatást majd a részletes program fog nyújtani. A zarandoklatot *Mészáros Kálmán* szent Ferenc-rendi atya rendezi és vezeti.

A nyelvek kongresszusa. A jövő évi párisi kiállítás alkalmából 1900 július 24—28-ig nemzetközi kongresszus lesz az élőnyelvek tanítása dolgában.

Kulturpalota Szombathelyen. A Dunántúli Közművelődési Egyesület támogatása mellett Vas megye közönsége körében mozgalom indult meg, hogy a magyarság és nemzeti köznevelődés terjesztése érdekében megyei kulturgyűlést alakítsanak. A mozgalom Szombathely városára részéről is kedvező fogadásra talált, sőt a polgármester hosszabb memorandumot intézett a városi közgyűléshez, melytől haztelek átengedését kéri a kulturgyűlést szombathelyi palotájának fölépítésére. A kulturpalotában a vas megye történelmére vonatkozó régiségeket, etnográfiai tárgyakat gyűjtik össze. Ott lenne helye a megyei könyvtárnak, a melyből minden faluban fiókkönyvtárakat alapítanának.

Az iskolatestvérek Bács-Topolyán. Az iskolatestvérek világhírű tanítórendjének Csornán és Budán kívül nemcsakára harmadik működési helye is lesz hazánkban. Bács-Topolya község képviselőtestülete ugyanis már

régebben tárgyalásba boesátkozott a strebersdorfi tartományi fölügyelővel a végből, hogy a községben újonnan építendő három iskolának vezetését iskolatestvérek vegyék át. A tartományi fölügyelő által előterjesztett föltételeket, mint levelezőnk írja, a községi képviselőtestület augusztus 13-ki gyűlésében egyhangulag elfogadta s a tagok számára kért 450 forint évi fizetést és az első évben 100—100 forint fölszerelési költséget megszavazta. A tartományi fölügyelő föltételei szerint berendezendő zárda, úgyszintén az iskolák fölépítéséhez *Császka György* kaloecai érsek és a kaloecai főkáptalan — mely már ez évben nagyobb összeget ajánlott föl a rendnek magyar tagok kiképzésére — és még többen a katolikus iskolaügy barátai közül megígérték támogatásukat. Így tehát biztosra vehető, hogy az iskolatestvérek jövő évben megkezdhetik Bács-Topolyán áldásos működésüket. Bács-Topolya község határozata annál figyelemreméltóbb, mert a község eleinte állami iskolák föllállítását határozta el. Az állam föltételei szerint azonban a község nemcsak visszafizette volna az állam által fölláttított iskolák építési költségeit, hanem azonfölül a tanítók kinevezésére semmi befolyást sem gyakorolhatott volna. Ezen föltételeket természetesen nagy anyagi és erkölcsi áldozatok árán lehetett volna elfogadni: erre merült föl a terv, hogy a község az iskolatestvéreknél tegyen kísérletet és lassan-lassan a jobb meggyőződés győzött. Az iskolatestvérek behozatala Topolyára tehát nemcsak a katolikus tanügy diadala, hanem egyúttal intő példa az államosítás barátainak is.

Közoktatási reformok Oroszországban. Oroszországban messzemenő reformokat léptetnek életbe a tanítók érdekében. A közoktatásügyi miniszter a tanárok és a diákság között való bensőbb viszony nagy fontosságára való tekintettel szükségesnek látja, hogy a főiskolák hatóságai minden rendelkezésükre álló eszközzel az iskola czéljainak elérésére törekedjenek. E czél elérésére azt ajánlja a miniszter, hogy a diákokat a tanárok vezetés alatt gyakorlatilag foglalkoztassák. Azt ajánlja továbbá, hogy irodalmi és tudományos diák-köröket alakítsanak a tanárok közvetlen fölügyelése és vezetése alatt. A tanári kar és a diákság közötti viszony előmozdítására igen alkalmas eszköznek tartja a miniszter diák-konviktsók létesítését, a mire a kormány bizonyos összeget szándékozik előirányozni, abban a reményben, hogy a társadalom is támogatni fogja ezeket a törekvéseket.

Új faipariskola Iglón. Hegedűs Sándor miniszter Iglón új ipari szakiskolát létesített, a mely folyó évi október hó 1-én nyílik meg. Az értekezletnek az a czélja, hogy szakképzett iparossegédek nevelésével a hazai asztalos-, esztergályos- és faragóipart fejlessze. A tanítás tartama négy év. Tandíjat a tanulók nem fizetnek. Fölvesznek olyan tanulókat, a kik 12-ik életévüket betöltötték, a kik a polgári iskola, gimnázium vagy reálistkola két osztályát sikerrel elvégezték. Az intézetben szervezett építőipari föli tanfolyam folyó évi november hó 1-én nyílik meg. Erre a tanfolyamra olyan közműves-, köfaragó- és ácsstanoncokat vagy segédeket vesznek föl, a kik tizenötödik életévüket betöltötték és a fenthez hasonló előképzettségük van és már legalább egy éve iparosok. Ezen a tanfolyamon, a mely november hó 1-től márczius hó végéig tart, a tanulók egy forint beiratási és három forint tandíjat fizetnek. A fölvétel iránti és okmányokkal fölszerelt kérvényeket folyó évi szeptember hó közepéig kell beadni az országos iparoktatási főigazgatósághoz. (Budapest, kereskedelemügyi minisztérium.)

Kérelem. Kedves kartársak! A felebaráti és kartársi szeretet nevében fordulok hozzátok, hogy egy hatvanöt éves és a sors által keményen sújtott kartársunkon, a szeretet fillérei által segíteni siessünk. E hó nyolczadikán délután, két óra tájban a veszprémmegyei *Karakószöresök* községben tűz ütött ki, mely csakhamar az egész falut lángba borította. *Borsodi Ferenc*, ottani öreg kartársunknak, ez évi természet és minden ingó vagyonát elpusztította a tűz, életét is súlyos sérülések árán mentette meg. Az ő fölszélyezése érdekében emelek szót. A kik segíteni akarnak öreg kartársunkon, filléreiket küldjék a *tuskevári plébániai hivatalhoz*, posta helyben,

Veszprém-megye. «Ki gyorsan ad, kétszer ad.» A károsult nevében előre is köszönetet mond, Torna, 1899. aug. 9-án. *Kovács Miklós.*

Szerkesztői üzenetek.

V. J. A.-Maróth. A kivánt fölvilágosítást a múlt számban megadtuk. — **R. J. M.-fa.** A megtartandó lelki-gyűjteményekről annak idején tudósítást kérünk. Köszönet. — **X.** Ha okleveles tanító és hazafiságát illetőleg kifogások ön ellen joggal nem támaszthatók, a múlt év október havától huzódó megerősítési ügyének végleges elintézését kérje közvetlenül a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól. Az már szinte hihetetlen, hogy az államtól járó 319 forint fizetését múlt év októbertől még ki nem utalványozták. Irja, hogy a kir. tanfelügyelő önmek ezt írta: «Legyen türelemmel, nemsokára jön a miniszteri jóváhagyás». Epen ez teszi szükségessé, hogy most már közvetlenül a miniszteriumhoz forduljon. — **M. Zs. Göntérháza.** 1. Csak esztergom-egyházmegyei tanítók részesülhetnek segélyben a b. e. Símor és Szabó-féle alapítványok kamataiból. 2. Igen, lehet. Forduljon megindulással a *Szent-István-Társulat ügynökségéhez*, Budapest, Szentkirályi utca 28. szám. — «**Egy tanító.**» A miniszteri utasítás ezeket mondja: «Az igénynek azonban már azon fősorozás idejében, a melyre nézve az állás történet, főm kellett állania». Ebből láthatja, hogy legkésőbb a fősorozás alkalmával a sorozó-bizottságnál be kell hogy adja kérvényét, melyben azt igazolja, hogy a nevelés terén működik. — **E. Budapest.** Határozott időt ki nem tűzhetünk, mert kevés a terünk és igen sok szorosabban vett pedagógiai tárgy vár közlésre. — **H. K. Nagy-Halom.** Kívánatos volna, hogy mivel előbb megerősítést nyerjen, mert a bizonytalan helyzet a tanügynek nagy kárára van. Hogy mikor lép életbe, azt még csak nem is sejtjük. — **R. M. Iszván.** A könyv egy példányának szives beküldését kérjük. — **Cs. A. Gerezd.** Levelét nagy érdeklődéssel olvastuk. Üdvözlét. A pályanyertes munka beküldését kérjük. Igen öröszerni. Jönni fog. Levélben többet. — **Sz. J.** Az iskolai zárvizsgálatokra vonatkozólag igen sok czikk érkezett szerkesztőségünkbe s valóban igen sajnáljuk, hogy az érekes dolgozatokat lapunk szűk tere miatt a tárgyalások előtt közre nem tehetjük.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYAZÁTOK.

Esztergom érseki megye.

Kohidgyarmatra (Esztergom-m.) két tanító kerestetik. Javadalmazásuk az egyiké: 300 forint, 76 forint államségély, két öl dorongfa és lakás. A másiké: 50 frt, 330 forint államségély, két öl dorongfa és lakás. Fölszerelt kérvények az *esperesi hivatalhoz*, *Bátorkeszin*, *augusztus 25-éig* adandók be. 3-3

Dorogh község róm. kath. népiskolánál ujonnan szervezett másodtanítói állásra pályázat kirdettetik. Javadalmazása: polgári évre 400 forint, egy szoba és konyhával álló lakás. Köteleessége: a megállapítandó osztályok vezetése és a növendékek a szentegyházba vezetése és azok fölötti fölügyelet. Német nyelvben némi jártaság kívánatos. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítóképző utóbbiak a női kézimunka tanításáért az egyes növendékek után külön javadalmazásra számíthatnak. Kérvények *augusztus 27-ig* a róm. kath. iskolaszékhez *Dorogh-ra* (Esztergom-m.) intézendők. 2-2

Szmrda főiskolák kath. iskolájához magyarul és tótul tudó okleveles tanító (tanítónő) *szeptember 1-éig* kerestetik. Lakása: szoba, konyha, kis kertterület. Fizetés: községtől 100 forint, államségély 300 forint. Folyamodtatni *Tomcsák Mihály*, plébánoshoz, Nagykováln, posta Dojcs, Nyitra-megye. *Iskolaszék.*

A **vajkai** másodtanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 270 forint, két öl fa, egy szoba, butorzáttal.

Pályázhatnak okleveles, esetleg képezdevégzettek. A kérvények *szeptember 3-ig* főtisztelendő és esperes úrhoz Püspökibe küldendők. Augusztus 13-án. *Az iskolaszék.*

A **darnói** (Moson-m.) kath. iskolaszék osztálytanítót keres. Jövedelme: 12 havi részletben 350 forint, remélhetőleg 50 forint államségély, butorozott szoba, tüzelő. Köteles ismétlősöket is tanítani, kántorságban segíteni.

Bars-Taszáron róm. kath. segédkantortanító szükséges. Javadalmazása: polgári évre 200 forint, élelmezés, butorozott szoba fűtés-takarítással. Pályázót azonnal értesíti az iskolaszék. 1-2

A **nagy-lúcsai** (Pozsony-megye) róm. kath. iskolához okleveles tanító kerestetik. Fizetése államségélyből 117 frt, községpénztárból 80 forint, tandíj 30 tanköteles után 48 forint és fémérő búza (15 mérő). Egy szobából álló lakás. A folyamodványok az egyházzellevél iskolaszék elnökéhez czimzendők. Az állomás szeptember végén betöltendő.

Dágh (Esztergom-m.) községben másodosztályú róm. kath. tanítói állásra *szeptember hó 1-ig* pályázat hirdetetik. Javadalom: 50 forint a községtől és 350 forint az államtól; szabadlakás és kerttelmetény. Ismétlősök részben tanítani köteles. Tanítási nyelv: magyar, német, tót. Okleveles tanítók kérvényüket küldjék helyettes plébános-elnökhöz, u. p. Csolnok.

Csukárdon (Pozsony-megye) kántortanítói állomás. Járandósága 330 forint a községtől, stóla 20 forint, alapítványokból 4 forint, 1278[□]öl szántó, 468[□]öl kert, négy szekér vegyes fa. Lakása: két szoba, konyha, pincze, istálló. Tannyelv: tót-magyar. Iskolaszékhez intézett kérvények tanfelügyelő espereshez küldendők, a választás napjáig, *augusztus 31-ig*. *Visták*, posta Báfony.

Kürthre (Komárom-m.) okleveles róm. kath. tanító kerestetik. Évi fizetése 400 forint, lakásul egy butorozott szoba, téli fűtéssel. Köteleessége: kijelölt osztályt és ismétlősöket tanítani, istentisztelet alatt templomban és körmeneteken gyermekekre fölügyelni, kántori teendőknél segédkezni. Kérvények iskolaszékre czimezve *Ács Ferencz*, esperes-plébános úrhoz küldendők. Az állás szeptember 1-én betöltendő.

A **nyitra-bajnai** másodtanítói állomásra. Köteleessége: a mindennapi iskolaköteleseket nyolcz hónapon keresztül pontosan oktatni, a hitoktatást teljesíteni, az istentiszteletnél a gyermekekkel együtt mindennap megjelenni és velük szent gyónás és áldozáshoz járulni. Jövedelme: 350 forint egy polgári évre, előleges havi részletekben pontosan kifizetve, négy öl kemény tűzifa, lakkér 25 forint, kerttelmetény 5 forint. Mellékjövedelme: a kántori teendőknél való segédkezésért és magántanítási órákért. Csak okleveles tanítók vagy tanítónők pályázhatnak. Rendesen fölszerelt folyamodványok az alólírott-hoz folyó évi *szeptember hó 2-ig* intézendők. A választás szeptember hó 3-án, vasárnap délután 4 órakor fog megjelteni. *Boll János*, nyitra-bajnai plébános és iskolaszéki elnök.

Szeptember 1-től keresek magam mellé egy képezdevégzett, de még képesítővel nem bíró, orgonálás és zenében nem jártas segédtanítót, a ki útmutatásom mellett a kántori teendőknél tökéletes kiképzést nyerhet. Évi fizetése: 120 forint, havonként fizetve. Agyneműn s világításon kívül teljes ellátásban részesül. Aggkorom következtében előléptetése szorgalmától függ. Alkalma leend a közelfekvő esztergomi tanítóképző-intézetben a tanképesítőt elnyerhetni. Megkeresések alólírott-hoz küldendők. *Cséren* (Esztergom-m., posta Kesztölc), 1899. aug. 13-án. *Benedek József*, kántortanító.

Nagykosztolányba (Nyitra-m.) róm. kath. tanító kerestetik. Alapfizetése 300 forint, ismétlők oktatásáért 25 forint, butorozott szoba, fűtéssel. Államségély kérelmettetett, kedvező elintézés esetén 100 frnttal a fizetés javíttatik. Orgonálásban jártas mellékjövedelemre számíthat. Pályázati határnap *szeptember 1.* *Az iskolaszék.*

Nagy-Salló első-második osztályához *augusztus 31-ig* okleveles tanító kerestetik. Javadalmazása: hitközségtől 300, államségélyből 100, ismétlősöktől 20 forint; butorozott szoba, fűtéssel. Kántorságban díjtalanul segédkezik. *Varga József*, esperes-elnök.

A garam-kövesdi (Hof-m.) róm. kath. magyar ajku népiskolánál segédtanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: 400 forint negyedévi részletekben kiutalványozva, lakás és fűtés. A megválasztott köteles az iskolásokat templomba vezetni és azokra ott bölgyelni és szükség esetén a kántori teendőkhöz segíteni. Előnyben részesülnek kik már alkalmazva voltak és kérvényeikkel és jó bizonyítványaikkal személyesen megjelennek. Csak oklevelesek pályázhatnak. A pályázatok szeptember 10-ig, a garam-kövesdi iskolaszékhez címzendők.

A kesztölezi harmadtanítói állás üres: javadalma 400 forint, egy öl fa, butorozott szoba. Köteles egy tanteremben a mindennapi és ismétlőket tanítani; a gyermekeket sorrend szerint templomba vezetni, szükség esetén a kántori teendőkhöz segíteni. Előnyben részesülnek kik már alkalmazva voltak és kérvényeikkel és jó bizonyítványaikkal személyesen megjelennek. Csak oklevelesek pályázhatnak. A pályázatok szeptember 10-ig, a garam-kövesdi iskolaszékhez címzendők.

Budakalásra (vasút-állomás) róm. kath. osztálytanító kerestetik szeptember 2-ig. Jövedelme: 300 forint havri részletekben, egy öl kemény tűzifa és butorozott szoba. Isk. elnökség.

Egri érseki megye.

A sajo-várkonyi róm. kath. iskolánál egy tanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése: 1. 350 forint előtérbe tartott részletekben a község pénztárából; 2. a mindennapi tankötelesektől 40—40 krajczár, az ismétlősöktől 30—30 kr. tandíj; 3. egy butorozott szobából álló lakás fűtéssel. Kötelessége a felső vegyes osztályt és az ismétlősöket tanítani. A kérelmek felszerelt folyamodványok augusztus 20-ig az iskolaszék elnökségéhez küldendők. Az állás szeptember 30-ig elfoglaltandó. Magantartás által a jövedelem fokozható. Kelt Sajo-Várkony, 1899. július 23-án tartott iskolaszéki ülésből. Nagy Antal, plebános, iskolaszéki elnök. 2—2

A szurdok-püspöki (Heves-m.) róm. kath. iskolájának II-ik önálló tanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése: 300 forint a községi pénztárból, 100 forint államszegély, egy szobából álló lakás és fűtés. Kötelessége a haladók és ismétlők oktatása nyolcz hónapi szorgalmi időn át. Pályázók oklevéllel felszerelt kérvényüket augusztus 20-ig az iskolaszéki elnök címére küldjék.

A vamosgyörki róm. kath. népiskolánál egy tanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalma: csinos és kényelmes kétszobás lakás, konyhával, kamrával és kis kerttel; évi 400 forint fizetés (300 forint a községi pénztárból és 100 forint államszegélyből) s az esedékes korpóék. Kötelessége: a IV—VI. végvesztályok és fiúismétlősök oktatása; iskola-kezelés. Az állomás október 1-ig elfoglaltandó. Pályázati határidő: szeptember 7-ig beérőig. Személyes bemutatkozás kívánatos. Iskolaszéki egyházi elnökség.

Visznekre (Heves-m.) a II-ek osztálya vezetésére róm. kath. segédtanító kerestetik. Fizetése: a szorgalmi időre havonta 16 forint. Agymemő, mosás, világításon kívül teljes ellátás: külön szoba zongorával. Kántorságban képezhetik magukat. Értekezhetni Tuzs János, kántortanítóval.

Besztercebányai egyházmegye.

A felső-apáti kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelem készpénzben és terményekben 400 forint. Folyamodványok augusztus végeig a felső-apáti plebániához küldendők. (P.-Garam Sz. Kereszt). 2—2

A garam-kürtösi magyar-tól nyelvű altanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetés: 300 forint, 8 köbméter fa, kis kertcske. Lakásul egy tágas üres szoba. Csak okleveles, férfitanítók pályázhatnak. Az iskolaszék megbízásából: Bielik Károly, tanító.

Zolyom-Erdőköz kath. népiskolánál egy másodtanítói állomásra pályázat hirdettek. A tanítónő fizetése: a hitközségtől 200 forint, a F. M. K. E-től 100 frt, államszegélyből 72 forint, a községtől egy szobából álló lakás, vagy 50 forint lakpénz, 12 m³ kemény tűzifa. Folyamodványok folyó évi szeptember hó 15-ig Simék Péter, iskolaszéki elnökhöz beérjesztendők.

Győri püspöki megye.

Kisbaráthegyi (Győr-m.) róm. kath. elemi népiskolához a tanítói állomásra ezenel augusztus 31-ig pályázat hirdettek. Fizetése 400 forint s esetleg az 50 forint korpóék. Az állomás október 1-én foglaltandó el. Kérvények felszerelve az iskolaszékhez küldendők. Kisbarát, 1899. július 31. (posta Nagybarát). Dubovszky Sándor, plebános, iskolaszéki elnök. 3—3

Nagyécsre, (Győrme gyében), két róm. kath. osztálytanító kerestetik. Javadalom egyenkint 400 forint, egy szoba butorozva, 10 forintnyi kertátalány, korpóék. Oklevél feltétlenül szükséges. Választás augusztus 27-én. Iskolaszéki elnök. 2—2

Az okai róm. kath. osztálytanítói állásra. Évi díja: teljes élelmezés mellett 200 forint, ismétlő-iskolaért 21 frt, butorozott lakás, fűtéssel, szép mellékjövedelem. Kötelessége: egy osztályt önállóan magyar s német nyelven tanítani; kántori és egyházi teendőkhöz, zene és ének-kar kiképzésében segíteni. Folyamodványok augusztus 27-ig az iskolaszék elnökéhez infézendők. Az iskolaszék.

Kassai egyházmegye.

Sajtóhíba. A kis-domássai tanítói állomásra a pályázati határidő nem augusztus 20, hanem 26-ka (huszonhatodika).

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A zsigófi főkegyház róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: három szoba, konyha, pinczéből álló lakás, fűkamra, kis kert: 300 forint készpénz, oklevelesnek 50 forint rendkívüli segély, tandíj 20—30 frt; némi stóla, 16 köbméter fa behordva, földgy, melyből a tanterem is fűtendő, ügyes tanító mellékjövedelemre számíthat, nőlén butorozott szobát kap. Kérvények augusztus 30-ig Görcsönbe, u. p. Zilah, intézendők. Plebánia. 2—3

Pécsi egyházmegye.

A simontornyai (Tolna-m.) róm. kath. kántortanítói állomásra folyó évi augusztus 27-ig pályázat hirdettek. Javadalom: 1. Három szoba, egy konyha és pinczéből álló lakás melléképületekkel. 2. A hitközségtől 82 forint 95 kr. 3. Bor fejében a hitközségtől 46 forint 50 krajczár. 4. Négyfogatu szekérszéna helyett a politikai községtől 20 forint. 5. Négy kis-hold szántóföld a tanító által munkálva; házikert 380 öl; külső kert 966 öl. 6. Minden házaspár után felmérő őszi eleség, vagy ennek hiányában tavaszi és 15 krajczár; az özevegyektől fele; jelenleg 443 adózó fél van összeírva. 7. Három öl tűzifa helyett 50 forint 46 kr. 8. Stolaris jövedelem körülbelül 60 frt. 9. Három tanterem és két tanító szobájának fűtésért, valamint a két tanító szobájának tisztogatásáért 54 frt. Tannyelv: magyar. Kötelessége: egy osztálytanítói iskolának vezetése, valamint az összes kántori teendőket — mindenben — önállóan végezni. A folyamodványok alóírott iskolaszéki elnökhöz nyújtandók be s a kitűzött napon, 27-én, személyesen megjelenni sziveskedjenek. Simontornya, 1899. augusztus 6-án. Görög Imre, h. plebános, iskolaszéki elnök. 2—2

A sztárjai róm. kath. osztálytanítói állásra folyó évi szeptember 3-ig pályázat hirdettek. Jövedelme: 350 frt, butorozott szoba, fűtés. A kántortanítói állás betöltéséig köteles a kántori teendőket is végezni, a melyekért a kántori jövedelmet kapja. Tannyelv: magyar, de kevés horvát nyelvismeret szükséges. Folyamodványok az iskolaszék elnökéhez, Bogdására küldendők.

A pécs-egyházmegyei Konda-pusztai róm. kath. tanítói állomásra. Javadalma évi 300 forint: két szobából, konyhából, éléskamrából, pinczéből s istállóból álló lakás; 400 öl bekerített kert; tankötelesek (70 körül) után fejenként 40 krajczár tandíj; 12 m³ hasábfának megfelelő tüzelő; 2—3 malomfuvar; helyreszállítási költségi díj 25 forint. Pályázhatnak okleveles tanítók. A folyamodványok az iskolaszéki elnökséghez (a domborvári plebániára, Tolna-m.) nyújtandók be 1899-ki augusztus 27-ig.

Tolna-Könyiban tanítói állomásra pályázat nyitattik. Fizetése: 200 forint, szoba, kellő butorozattal, ágy-

nevelő nélkül, fűtés és tisztogatással. Élelem a kántor-tanítónál. Kötelme az iskolaszék által kijelölt osztályukat és ismétlősök egy részét tanítani, a kántorságban segédkezni, esetleg önállóan működni. Okleveles tanítók *szeptember 1-ig* folyamodványait szükséges mellékelni az iskolaszékhez terjeszték be. Tannyelv magyar. *Hagyóth János*, kántor-tanító.

O-Dombovár róm. kath. iskolájához az osztálytanítói állásra, ki segédkántor is, pályázat hirdettek. Fizetése: 12 óra 255 forint, egy butorozott szoba, fűtéssel, a kántor-tanítónál élelmezés; a fenti összegben befoglaltatik a kántortanítvány és a lakást kiegészítő pótlék is. Kötelme a rábizott osztályokat az ismétlősökkel együtt tanítani és a kántorság minden ágában díjtalanul segédkezni. Okmányok *augusztus 30-ig* az elnökséghez küldendők.

A **tolna-mőzsi** tanítói állásra pályázat nyitattik. Javadalma: 150 forint és teljes ellátás. Németnyelvi képesség kívánatik. Értekezhetni *Erdősi János*, kántor-tanítóval.

A **tolna-szántói** róm. kath. osztálytanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése: polgári évre 400 forint a község pénztárából, egyszobás lakás és fűtés. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályokban tanítani és a kántorságban segédkezni. Eredeti okmányokkal főszerelt kérvények *augusztus 27-ig* nyújtandók be. Állását szeptember 10-ére elfoglalni tartozik s azt évközben hasznalmatlansággal állással föl nem cserélheti. *Toina-Szántó*, 1899. augusztus 10. *Az iskolaszék*.

A **püspöklaki** (Baranya-vm.) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 370 forint, hat köbméter tűzifa, egy a legszükségesebb butorokkal felszerelt szoba. Kötelessége: az egyik tanteremben tanítani és a kántorságban segédkezni. Tannyelv: német-magyar. Jelentkezések *augusztus 31-ig* az iskolaszék elnökéhez Püspöklakra (u. p. Himesháza) intézendők.

A **dráva-szent-mártoni** (Somogy) ujonnan szervezett III. tanítói állomásra pályázat hirdettek ugyanazon feltételek mellett, mint a folyó évi július 9-ki, 28-iki számban a II. tanítói állomásra hirdetve volt — f. évi *szeptember 1-ig*.

Rozsnyói püspöki megye.

A **pohorellai** (Gömör-m.) róm. kath. népiskolához másodtanítói állomásra *szeptember 10-ig* pályázat hirdettek. Jövedelme: tizenkét hónapra utóhavi fizetéssel 400 forint, szabad lakás, három köböl tűzifa. Teendője: a rábizott osztályok, valamint az ismétlők felének tanítása. Tanítási nyelv: tót-magyar. Tanítónők is pályázhatnak. *Korökö János*, iskolaszéki elnök. 2—2

Az **áji** (Abauj-Torna-m.) róm. kath. tanítói állomásra *szeptember 3-ra* pályázat hirdettek. Fizetése: a hitközségtől készpénz 205 forint, államszegély 119 forint, egy köb. buza, minden tanköteles után (40—50) 1 forint és 1/2 kukorica, a termelő használata, fél telek utáni legelő, fél telek utáni fa a hívek által vágva és behordva, minden ismétlős után (10—15) 1 forint és egyéb járulékok 17 forint értékben. Folyamodványok fenti határnapig *Molnár K.* tornai plébánoshoz küldendők. Posta és vasúti állomás Tornán. 2—2

Szathmári egyházmegye.

A **pósházi** főhegyház kántor-tanítói állásra (javadalma 411 forint) e pályázati határidő *szeptember 10-ig* megosszabbították. Kérvények *Forgách János*, főesperesnek Munkácsra (Bereg-m.) küldendők. 1—3

A «Népnevelő» 28-ik számában hirdett **mérk-i** kántor-tanítói állomásra — melynek jövedelme kényelmes lakáson, konyhakerten felül, pénzben, terményben, földhasználatban mintegy 850 korona — a pályázati kérvény beküldendő alulirtoz, *augusztus 31-ig*. *Kosztka József*, esperes. (Csomaköz, Szatmár-m.)

Szombathelyi egyházmegye.

A **borosgödör-sándorhegyi** egyesített róm. kath. tanítói állomásra *folyó hó 29-éve* pályázat hirdettek. Fizetése 414 forint készpénzben, 10 forint kántori. Szabad

lakás két csinos szobával, konyhával, házikerttel. Az 50 forint korpópótlékot az állam fizeti. Tannyelv: német-magyar. A kérvények a felső-rönöki plébánia-hivatalhoz küldendők. U. p. Alsó-Rönök, Vas megye. *Bartl József*, iskolaszéki elnök. 2—2

Vas-Arokszállásra *szeptember 1-ig* okleveles róm. kath. osztálytanító kerestetik. Fizetése: 350 forint, butorozott szoba és két öl puhafa. Tartozik is az ismétlők oktatásában és a kántoriban közreműködni. *Az iskolaszéki elnökség*. 1—2

Székesfehérvári egyházmegye.

Csepel (sziget, Budapest mellett) az ujonnan szervezett róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra f. évi *augusztus 27-éve* pályázat hirdettek: a tannyelv magyar-német, az ismétlőt főlávta tanítani s a kántori teendőkben a kántortanító mellett segédkezni tartozik. Fizetése 330 forint, ismétlőért 30 forint, kántori segédkezésért 40 forint, lakbér fejében 60 forint és 14 forint fűtési átalány: egy év mulva, ha kellő szorgalmat fejt ki, a korpópótlékon kívül 50 forint fizetésjavítást kap. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Oklevél és egyéb működési bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok *Zettner Sebő* esperes-plébánoshoz intézendők. 2—2

A **pilis-csabai** (Postmegye) róm. kath. osztálytanítói állás betöltendő. Fizetése: 400 frt. szabad lakás. Magyar, német, tót nyelv kívánatik, orgonások előnyben részesülnek. Kérvények *szeptember 15-ig* beadandók. *Melley Károly*, kanonok, esperes-plébános.

Herczegfalva nagyközség (Fejér-m.) róm. kath. 5 osztályú népiskolához két okleveles, esetleg képezdét végzett tanító kerestetik 340—340 frtnyi fizetéssel, lakás a szükséges butorokkal és fűtéssel. Az állomások szeptemberben elfoglalandók. Kérvények alulirtozhoz küldendők. Az eredményről pályázók azonnal értesítettetni fognak. A fizetés tíz havi részletekben fizetetik. *Herczegfalva*, 1899. augusztus 12-én. Vasútállomás helyben. *Scheueghard Jakab*, főtanító.

Csoorra (Fejér-m.) kath. tanító, esetleg képezdét kerestetik. Fizetése: havonként 10 forint és teljes ellátás, butorozott szoba, fűtéssel. Világítás, mosás és ágynemű az illető gondja; mellékjövedelemre számíthat. Eredeti okmányok *augusztus 30-ig* beküldendők. Az állomás szeptember 3-án elfoglalandó. *Jankó József*, főtanító-postamester.

A **bodajki** róm. kath. elemi iskolánál segédtanítói állásra pályázat hirdettek. A tanító köteles az I—II-ik osztályokat vezetni, az ismétlő-iskolások tanításában és kántori teendőkben segédkezni, az utóbbit esetleg önállóan végezni. Díjazása: 300 forint havi részletekben, egy butorozott szoba, fűtéssel és takarítással. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. A felszerelt kérvények a bodajki *iskolaszék elnökségéhez* küldendők.

Sárosdon (Fehér-m.) a r. k. elemi népiskolánál megüresedett segédtanítói állomásra pályázat hirdettek. Évi fizetés: 305 forint s lakásul egy butorozott szoba, fűtéssel. A megválasztott kötelessége a mindennapi I. és II. osztályú tanulók és a vasárnapi ismétlősök tanításán kívül a kántori teendőkbeni segédkezés is. Mindazon orgonálásban jártas tanító urak, kik ez állást elnyerni óhajtnak, kérvényeiket az iskolaszékhez *ezülvéve augusztus 26-ig* alulirtozhoz küldeni sziveskedjenek. *Závodszy István*, kántor-tanító, iskolaszéki jegyző.

Szepesi püspöki megye.

Szepes-Podolin (vasúti állomás: gymn.). A róm. kath. népiskolánál új tanítói állomás szerveztetett, melyre magyarul-németül jól tudó (esetleg orgonajátékhöz is értő), róm. kath. vallású tanító kerestetik. Díjlevele: törzsfizetés a városi pénztárból 340 forint, ismétlő iskoláért 60 forint, lakbér címén 80 forint (esetleg természetbeni lakás) 27-28 m. (azaz nyolcz öl) tűzifa házhoz szállítva, mi egyenlő 40 forinttal, irodai átalány 4 forint, összesen 524 forint. Képesítő levéllel, erkölcsi és működési bizonyítványokkal felszerelt és a városi róm. kath. iskolaszékre címzett folyamodványok *Csumitta János*, kerületfelügyelő és új-lublói (posta: Ó-Lubló) plébánoshoz

augusztus 25-ig küldendő. A választás Podolinban augusztus 29-én délután 1 órakor lesz. Személyes megjelenés kívánatik. Dr. *Pótháló Márton*, iskolaszéki elnök. 2—2

Vácsi egyházmegye.

Bujakon (Nógrád-megye) szeptember 15-ére okleveles katólikus tanító szükséges, ki a kántorságban segédkezni, ismételőket is oktanni tartozik. (Utóbbiért kilátás 30 forintra). Javadvám: 320 forint, két öl tűzifa föl-vágyva, államszegély 56 forint, lakás. Pályázat augusztus 31-ig *Példános*. 2—2

A keesketemi róm. kath. főkantor: *Csomák Gábor*, egy jóhangú segédkantort keres, a ki a kántorságban járatos. Évi fizetése 1000 korona. Személyesen megjelenés előnyvel bírnak.

A *Némettelek* 28-ik számában közölt pályázat, a hódmezővásárhelyi róm. kath. tanyai iskolára, szeptember 20-ig meghosszabbították azzal, hogy tanítók is pályázhatnak. *Becsnitsky Ferenc*, plébános.

A **kökai** (Pestmegye) róm. kath. népiskolánál egy polgári évrre egy férfitanítói állás betöltendő. Javadvám: 432 forint fizetés, tisztességes butorozatlan lakás kerttel és esetleges korpotek. Kötelessége: a kijelölt osztályok és az összes fili-ismétlősök oktatása. Végleges alkalmaztatása magaviselete és szorgalmától függ. Gazdasági ismételő-iskola felállítását most tervezték, ily képesítésűek előnyben és külön díjazásban részesülnek. Pályázati határidő szeptember 3-ig. Elfoglalandó október elsején. Kérvények a róm. kath. iskolaszékre címelve *Trangyel János*, plébánoshoz küldendő. *P. Széke Mihály*, igazgató-tanító. jegyző. 1—2

Soroksáron (Budapest mellett) a róm. kath. elemi tanodánál egy újonnan szervezett rendes tanítónői állásra *1900* évi augusztus hó 25-ig pályázat hirdettek. Évi javadvámja: 1000 korona törzsfizetés, 240 korona lakbér és 20 korona kert-áttalány. Tanyelv: magyar és német. Kötelessége az iskolaszék által reá bízott osztályt az előírt tantárgyakban tanítani és a nagyobb leányvermekeket a női kézműmunkára oktatni. Kellően felszerelt kérvények az iskolaszékre címelve, az iskolaszéki elnöknek nyújtandók be. Soroksár, 1899. augusztus 14-én. *Zab János*, egyházi elnök. *Szalay Ferenc*, iskolaszéki jegyző.

A **kosdi** másodtanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: 400 forint, szobából és konyhából álló lakás. Pályázhatnak róm. kath. tanítók és tanítónők, kik okmányaikat a *plébánia-hivatal* címére küldjék *Kosra* (Vác mellett). Az állás szeptember 15-én foglalandó el.

Üllőn, Pestmegyében, a székesfőváros közelében, a róm. kath. elemi népiskolánál újonnan rendszeresített s újjáépített segédyezett IV-ik tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: évi 400 forint készpénz, mely esedékes havi részletekben előlegezve vehető föl; két szobából álló lakás, egy konyha, előszoba, padlás és egy kis udvari kert. A pályázók tanítói oklevelükkel és egyéb okmányaikkal felszerelt és az *üllői róm. kath. iskolaszék*hez címzett kérvényeket *Üllőre* főt. *Gravell Elek*, plébános, iskolaszéki elnök úrnak folyó évi szeptember 13-ig küldjék meg. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók. A választás napja szeptember 14-én lesz. *Üllő*, 1899. évi augusztus 17-én. 1—2

Tápió-Györgyére (Pestmegye, vasúti állomás) róm. kath. okleveles, esetleg képezdész segédtanítót keresek. Fizetése: polgári évrre 200 forint, mosás és világításon kívül, ellátás. Ha a kántorságban segédkezni tud, fizetését szünetekben is kapja. Az állás azonnal elfoglalható. *Sallay József*, kántor-tanító. 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A **jásdi** (Veszprém-m.) róm. kath. iskolához segéd-tanító kerestetik. Fizetése: 300 forint havi részletekben tíz óra, lakás és két öl fa. Egyik osztályt külön vezetni, kántoriakban segédkezni, ismétlősöket tanítani köteles. Tanyelv: magyar. Kérvények augusztus 26-ig főtiszt. *Borka János*, plébános, iskolaszéki elnök úrhoz küldendő. Az állomás szeptember 1-én foglalandó el. U. p. Tés.

Ugod (Veszprém-m.) róm. kath. elemi iskolához osztálytanító kerestetik. Fizetése: 400 forint negyedévi rész-

letekben. Külön szoba. Kántorságban segédkezni, az ismételőket oktatni köteles. Képesített tanítók pályázhatnak. Kérvények augusztus 31-ig főtiszt. *Alasz Miklós*, iskolaszéki elnök úrhoz küldendő. *Haydn Lajos*, főtanító.

Somogy-Sávoly község róm. kath. iskolaszéke az osztálytanítói állomásra folyó évi augusztus 25-re pályázatot hirdet. Fizetése egy évrre 400 frt, melyből 150 ftért a kántor-tanítónál kap élelmezést, mosást és naponkinti szobatisztogatást; továbbá egyszobás butorozott lakás, fűtéssel. Kötelessége külön tanteremben az alsóbb osztályokat tanítani, az ismétlősök tanításában és kántori teendőkben segédkezni, a tanulókat templomba és körmeneteken vezetni. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. Okleveles tanítók okmányokkal felszerelt kérvényeket *Kiss György*, plébános, iskolaszéki elnökhöz Somogy-Sámsónba küldjék. Az iskolaszék.

Balaton-Csehi, Ordára (Somogy-megye, Balaton mellett) a kath. osztálytanítói állásra augusztus 25-iki határidővel pályázat hirdettek. Fizetése: egy polgári évrre 200 forint havi részletekben, élelmezés a kántor-tanítónál és lakás, fűtéssel. Kötelmei: a lakástól tíz percznyi távolságra fekvő h-csehi mindennapi és ismételő-iskola vezetése és a kántori teendőkben való segédkezés; utóbbiért kapja az élelmezést. Okleveles tanítók az iskolaszékre címzett kérvényeket *Kozma László*, plébános, iskolaszéki elnök úrhoz Szöllős-Györökre küldjék. *Péczér Ignác*, iskolaszéki jegyző.

1 forint 30 kr. előleges beküldése ellenében a «Gyász-mise-Énekek» megrendelhető *Litkey Menyhért*nél Torna-Ujfalun. 2—2

GSEH ISTVÁN
orgonakészítő
Egerben, Felnémet-utca 8. szám.
Elvállal és készít:
templomi orgonákat, régieket átala-
kit, javít, tisztít és hangol jótállás
mellett, pontosan és jutányos árban.

Orgona-építési műintézet.
RIEGER TESTVÉREK
Budapest, Garay-utca 48.
Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.
A cég 25 évi fennállása óta
700-on felül új orgonát
épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.
Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.